

**Commentariorum ac disputationum, in tertiam partem divi
Thomae tomi quinque**

Priorum vigintisex Quaestionum eius Partis expositionem complectens

Suárez, Francisco

[Köln], 1617

Articulus I. vtrum in Christo fuerit peccatum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93775](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93775)

nam si hostia consecrata circulari motu intra suam sphaeram mouetur, corpus Christi per accidens mouetur, propter vnionem enim speciebus, quamuis totus sit praesens in toto illo loco, & totus in qualibet parte. Respondetur, sicut Verbum diuinum vbiq; est vnum & indiuisibile, ita vnionem humanitatis ad ipsum, vbiq; existat, eandem omnino esse: vnde, sicut corpus, vel humanitas mutat locum, ita secum deferit illam vnionem ad Verbum; & ita, immanente proxius eadem vnione, intelligitur fieri mutatio in humanitate, nulla facta mutatione in Verbo. Et exempla adducta potius valent ad hoc confirmandum, quam ad impugnandum, quia anima non potest moueri ad locum in quo antea erat, cum non intelligatur in eodem loco bis esse, etiam si forte in eodem loco informet duas materias, se penetrantes secundum locum. Et eodem modo corpus Christi Domini, in casu posito non mouetur per accidens, quia semper retinet eandem praesentiam secundum se totum, & secundum omnes partes suas ad species, & ad omnes partes earum, & eandem relationem distantiae & propinquitatis ad cetera corpora.

Dices, ergo per eommunicationem idiomatum concedi posset, Verbum aut Deum esse mutatum, quando Christus mutatus est. Aliqui respondet, hoc posse, & debere concedi in determinatis seu specificis mutationibus: sic enim dicim⁹, Deum ambulasse, passum esse, ascendisse, &c. quia istae locutiones nihil inuoluunt, aut requirunt ad suam veritatem, quod repugnet Verbo secundum se: quia satis est, vixilla praedicata conuenienter personae ratione alicuius naturae, & ex ipsis terminis satis indicatur, illa non dici de Verbo secundum se, sed ratione naturae assumptae: at vero sub generali nomine mutationis, negant illam locutionem: quia non est vitata a Patribus, & Conciliis. Mihi tamen videtur, esse ambiguam & distinguendam, ne videatur significare, Deum in se ipso mutatum esse ratione huius mysterij: nam in hoc sensu falsa est, & negatur a Patribus; si tamen sit sermo de sola communicatione idiomatum, propter mutationem factam in humanitate iam vnita Verbo, vera est propositio, vt argumentum probat, neque habet maius inconueniens, quam quod Deus sit mortuus, vel genitus ex virgine.

QVÆSTIO XV.

De defectibus animæ, à Christo assumptis, in decem articulos diuisa.

Einde considerandum est de defectibus pertinentibus ad animam.

Et circa hoc queruntur decem.

Primo, vtrum in Christo fuerit peccatum.

Secundo, vtrum in eo fuerit fomes peccati.

Tertio, vtrum in eo fuerit ignorantia.

Quarto, vtrum anima eius fuerit sensibilis.

Quinto, vtrum in eo fuerit dolor sensibilis.

Sexto, vtrum in eo fuerit tristitia.

Septimo, vtrum in eo fuerit timor.

Octauo, vtrum in eo fuerit admiratio.

Nono, vtrum in eo fuerit ira.

Decimo, vtrum simul fuerit viator & comprehensor.

ARTICVLVS I.

Vtrum in Christo fuerit peccatum.

Primum sic proceditur. Videtur, quod in Christo fuerit peccatum. Dicitur enim in Psal. 21. Deus meus respice in me, quare me dereliquisti, longe à salute mea verba delictorum meorum. Sed haec verba dicuntur ex persona i-

psius Christi, vt patet ex hoc, quod ipse ea in cruce protulit. Ergo videtur, quod in Christo fuerint delicta.

2. Præterea, Roma. 5. dicit Apostolus, quod in Adam omnes peccauerunt: quia, scilicet, in eo originaliter fuerunt. Sed Christus etiam originaliter fuit in Adam. Ergo in eo peccauit.

3. Præterea, Apostolus dicit Heb. 2. quod in eo, in quo Christus passus est & tentatus, potens est & his, qui tentantur, auxiliari. Sed maxime indigebamus auxilio eius contra peccatum. Ergo videtur, quod in eo fuerit peccatum.

4. Præterea, Secundæ ad Cor. 15. dicitur, quod Deus eum, qui non nouerat peccatum, scilicet, Christum, pro nobis peccatum fecit. Sed illud vere est, quod à Deo factum est. Ergo in Christo vere fuit peccatum.

5. Præterea, Sicut Aug.⁹ dicit in libro de Agone Christiano, in homine Christo se nobis ad exemplum vite præbuit Filius Dei: sed homo indiget exemplo, non solum ad recte viuendum, sed etiam ad hoc, quod peniteat de peccatis. Ergo videtur, quod in Christo debuerit esse peccatum, vt, de peccatis penitendo, penitentia nobis daret exemplum.

Sed contra est, quod ipse dicit Ioannis 8. Quis ex vobis arguet me de peccato?

Respondeo dicendum, quod, sicut supra dictum est, Christus suscepit defectus nostros, vt pro nobis satisfaceret, & vt veritatem humanæ naturæ comprobareret, & vt nobis fieret exemplum virtutis. Secundum quæ tria manifestum est, quod defectum peccati assumere non debuit. Primo quidem, quia peccatum nihil operatur ad satisfactionem, quinimo virtutem

satisfactionis impedit: quia, vt dicitur Eccles. 34. dona iniquorum non probat altissimus. Similiter etiam ex peccato non demonstratur veritas humanæ naturæ: quia peccatum non pertinet ad humanam naturam, cuius Deus est causa: sed magis est contra naturam, per seminationem diaboli introductum, vt Damasc.⁹ dicit. Tertio, quia peccando exemplum virtutis probare non potuit, cum peccatum contrarietur virtuti. Et ideo Christus nullo modo assumpsit defectum peccati, nec originalis, nec actualis, secundum illud, quod dicitur 1. Pet. 2. Qui peccatum non fecit, nec inuentus est dolus in ore eius.

Ad primum ergo dicendum, quod, sicut Dam.⁹ dicit in lib. 3. ostendit, lib. 2. cap. 10. & lib. 3. cap. 20.

Ad secundum dicendum, quod, sicut Dam.⁹ dicit in lib. 3. ostendit, lib. 2. cap. 10. & lib. 3. cap. 20. duplitem dicitur aliquid de Christo. Vno modo secundum proprietatem naturalem & hypostaticam: sicut dicitur quod Deus factus est homo, & quod passus est pro nobis. Alio modo secundum proprietatem personalem & habitudinem, prout, scilicet, aliqua dicuntur de ipso in persona nostra, quæ sibi secundum se nullo modo conueniunt. Vnde & inter septem regulas Ticonij, quas Aug.⁹ ponit in 3. de Doctr. Christi, anaprima ponitur de Domino & eius corpore: cum, scilicet, Christi & Ecclesiæ vnica persona estimatur. Et secundum hoc Christus ex persona membrorum suorum loquens, dicit, Verba delictorum meorum, non quod in ipso capite delicta fuerint.

Ad secundum dicendum, quod, sicut dicit Aug.⁹ 10. super Gen. ad literam, non eodem omni modo Christus fuit in Adam & aliis Patribus, quo nos ibi fuimus. Nos enim fuimus in Adam secundum seminalem rationem, & secundum corpulentiam substantiam: quia, scilicet, (vt ipse ibidem dicit) cum sit in semine, & visibilis corpulentia, & inuisibilis ratio, vtrumq; currit ex Adam.

Sed Christus visibilem carnis substantiam de carne Virginis sumpsit, ratio vero conceptionis eius, non à semine virili, sed longe aliter, ac de super venit. Vnde non fuit in Adam secundum seminalem rationem, sed solum secundum corpulentiam substantiam. Et ideo Christus non accepit actiue ab Adam humanam naturam, sed solum materialiter sumpsit corpus ex limo terre, actiue autem à Deo. Et propter hoc Christus non peccauit in Adam, in quo fuit solum secundum materiam.

Ad tertium dicendum, quod Christus ex sua tentatione, & passione nobis auxiliatus est, pro nobis satisfaciendo: sed

173 peccatum

In corp. art.
¶ q. 4. m. 6.
ad 2.

peccatum non cooperatur ad satisfactionem, sed magis ipsam impedit, ut dictum est. * Et ideo non oportuit, quod peccatum in se haberet, sed quod omnino esset purus à peccato: alioquin pena, quam sustinuit, fuisset sibi debita pro proprio peccato.

Ad quartum dicendum, quod Deus fecit Christum peccatum: non quidem, ut in se peccatum haberet, sed quia fecit eum hostiam pro peccato. Sicut & Osee 4. dicitur, Peccata populi mei comedent scilicet, Sacerdotes, qui secundum legem comederant hostias pro peccato oblatas. Et secundum hunc modum dicitur Isa. 53. quod Dominus posuit in ea iniquitatem omnium: quia, scilicet, eum tradidit, ut esset hostia pro peccatis omnium hominum, vel fecit eum peccatum, id est, habentem similitudinem carnis peccati: ut dicitur Roman. 8. & hoc propter corpus possibile & mortale, quod assumpsit.

Ad quintum dicendum, quod penitens laudabile exemplum dare potest, non ex eo quod peccavit: sed in hoc, quod voluntarie penam sustinet pro peccato. Unde Christus dedit maximum exemplum penitentibus: dum non pro peccato proprio, sed pro peccatis aliorum voluit penam subire.

COMMENTARIUS.

Titulum articuli.

Responsio.

Psal. 21.

Act. 9.

August.
Nazianz.
Damas.
Theonoret.

Isai. 53.

Ruffin.
Psal. 68.

August.
Hilar.

Psal. 39.

Hebr. 10.
Euthym.

HÆc quaestio simpliciter de peccato intelligenda est, ut tam originale, quam actuale mortale, & veniale comprehendat. Tractatur autem à Dico Thom. de facto, non de possibili: quo sensu nullam difficultatem habet littera articuli. Respondet enim D. Tho. in Christo nullum fuisse peccatum, quod operis, & perspicuis rationibus confirmat.

In solutione ad primum tractat locum istum Psalm. 21. Longe à salute mea verba delictorum meorum. In quo observandum est, iuxta veritatem Hebraicam non legi delictorum meorum, sed Verba rugitus mei, seu fremitus mei. Iuxta quam lectionem sensus est aperius, scilicet, cur Deus ita me dereliquisti, ut verba, quibus ad te clamo, longe sint ab impetranda salute mea. Sed quoniam lectio vulgata, quæ eadem est cum lectione Septuaginta, retinenda est, ideo communis expositio illius loci est, quam D. Tho. hic attulit, illa scilicet, verba dicta esse de Christo in persona suorum membrorum, ut sicut dixit Saulo Act. 9. Cur me persequeris? cum non illum in persona sua, sed in membris suis persequeretur: ita hic delicta suorum membrorum appellat sua, quia illa in se suscepit, ut pro illis pateretur. Ita August. epist. 120. de Gratia novi Testamenti cap. 6. & sequentibus, quem alij expositores secuti sunt. Idem August. 3. de doct. Chris. cap. 31. & Nazianz. orat. 36. in principio, & Damasc. lib. 3. cap. 25. & lib. 4. cap. 19. Nec multum ab hac expositione discrepat, quod ibi notat Theodoretus, sicut dicitur Christus pro nobis factus peccatum, quia factus est hostia pro alienis peccatis, ita eundem Christum vocare delicta sua, non propter culpas, quas in se habuerit, sed propter obligationem, quam suscepit satisfaciendi pro alienis culpis: quomodo Isai. 53. dicitur Deus posuisse in illo iniquitates omnium nostrorum. Alia expositio esse posset, ut Christus delicta sua vocet, non quæ reuera habebat, sed quæ illi falso imponebantur, sicut exponit Ruffinus verba illa Psal. 68. Deus tu scis insipientiam meam, id est, passionem meam, quæ ab hominibus insipientia reputata est, ut etiam August. & Hilar. exponunt. Et delicta mea à te non sunt abscondita, id est, delicta, quæ mihi homines impurant, tu scis, qualia sint, quia reuera nulla sunt. Et ad eundem modum exponi possunt verba illa Psalm. 39. Comprenderunt me iniquitates meæ, si ad Christum referantur, nam de illò exponit hunc Psalmum Paul. ad Hebr. 10. Aliiter vero Euthymius negative interpretandum putat, Verba delictorum meorum, id est, delicta mea longe

sunt à salute mea, id est, longe sunt à me, seu longe absunt, ut saluti meæ nocere possint, cum reuera nulla sint. Quem sensum fere secutus est Iansenius, lanq[ua]m per interrogationem legens hunc locum, scilicet, nunquid verba delictorum meorum longe me faciunt à salute mea? quasi dicat, nullo modo: qui omnes sensus pij sunt, & probabiles: facilius tamen est adhærere communi lectioni, & expositioni. Aliorum argumentorum solutiones optimam doctrinam continent, non indigent tamen expositione.

ARTICVLVS II.

Utrum in Christo fuerit fomes peccati.

AD secundum sic proceditur. Videtur, quod in Christo fuerit fomes peccati. Ab eodem enim principio derivatur fomes peccati & possibilis corporis sine mortalitas, scilicet, ex subtractione originalis iustitie: per quam simul inferiores vires anime subdebantur rationi, & mortalitas. Ergo etiam in illo fuit fomes peccati.

2. Præterea, sicut Dam. * dicit in 3. lib. beneplacito divina voluntatis permittatur carni Christi pati & operari, quæ propria. Sed proprium est carni, ut concupiscat delectabilia sibi. Cum igitur nihil aliud sit fomes, quam concupiscentia, ut dicitur in Glos. 7. videtur, quod in Christo fuerit fomes peccati.

3. Præterea, Ratione fomitis peccati, caro concupiscit aduersus spiritum: ut dicitur Gal. 5. Sed tanto spiritus ostenditur fortior & magis dignus corona, quanto magis superat hostem, scilicet concupiscentiam carnis: secundum illud 2. ad Tim. 2. Non coronabitur nisi qui legitime certauerit. Christus autem habuit fortissimum & victoriosissimum spiritum, & maxima dignum corona secundum illud Apoc. 6. Datus est ei corona & exivit vincens, ut vinceret: Videtur ergo, quod in Christo maxime delictis esse fomes peccati.

Sed contra est, quod dicitur Matth. 1. Quod in ea natum est, de Spiritu sancto est. Sed Spiritus sanctus excludit peccatum & inclinationem peccati, quæ importatur nomine semitis. Ergo in Christo non fuit fomes peccati.

a. Respondeo dicendum, quod sicut supra dictum est, Christus perfectissime habuit gratiam & omnes virtutes. Virtus autem moralis, quæ est in rationali parte anime, eam facit esse rationi subiectam: & tanto magis, quanto perfectior fuerit virtus: sicut temperantia concupiscibilem, & fortitudo & mansuetudo irascibilem: ut in secunda parte dictum est. Ad rationem autem fomitis pertinet inclinatio sensuali appetitui in id, quod est contra rationem. Sic igitur patet, quod quanto virtus in aliquo fuerit magis perfecta, tanto magis in eo debilitatur vis fomitis. Cum igitur in Christo fuerit virtus secundum perfectissimum gradum, consequens est, quod in eo fomes peccati non fuerit, cum etiam ipse defectus non sit ordinabilis ad satisfaciendum: sed potius inclinatio ad contrarium satisfactionem.

Ad primum ergo dicendum, quod inferiores vires pertinentes ad sensibilem appetitum, naturaliter sunt obediabiles rationi: non autem vires corporales, vel humorum corporali. Et etiam ipse anima vegetabilis ut patet in primo Ethic. * Et ideo perfectio virtutis, quæ est secundum rationem re-
dam, non excludit passibilitatem corporis: excludit autem fomitem peccati: cuius ratio consistit in resistencia sensuali appetitui ad rationem.

Ad secundum dicendum, quod caro naturaliter concupiscit, quod est sibi delectabile concupiscentie appetitus sensitivi: sed caro hominis (qui est animal rationale) hoc concupiscit secundum modum & ordinem rationis. Et hoc modo caro Christi concupiscentia appetitus sensitivi, naturaliter appetit.